

Руденко І.В.
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри образотворчого мистецтва
факультету педагогіки і психології
НПУ імені М. П. Драгоманова,
Куцоп'ят Н.М.
вчитель образотворчого мистецтва
спеціалізованої школи № 71

***Творчі завдання у підготовці майбутніх вчителів образотворчого
мистецтва***

У системі підготовки вчителів образотворчого мистецтва актуальною проблемою постає їхня практична підготовка у напрямі педагогічного впливу та знаходження діалогу з учнями, розуміння їхніх запитів як суб'єктів творчого процесу, в якій істотну роль відіграє обізнаність у художніх техніках. Художні техніки постійно розвиваються в єдиному темпі зі своїм часом і технічним прогресом, спираючись на непересічні зразки минулого і сучасного. Вони постійно удосконалюються та урізноманітнюються, що по суті провокує і художника, і вчителя, і учнів до різноманітних експериментів, а їх засвоєння вдосконалює художній досвід [2, 309]. Як вважає О. Шевнюк [3], реалізація художніх знань та умінь майбутніх вчителів образотворчого мистецтва полягає у здатності здійснювати навчання учнів в різних типах навчальних закладах.

На погляд дослідників Л. Гарбузенко, В. Рагозіної, І. Руденко, О. Сиви, В. Федієнко, О. Чемеренко система творчих й навчальних завдань з мистецтва дозволяє послідовному досягненню цілі у його опануванні. Зокрема, допускає застосування творчого підходу у моделюванні варіантів творчих завдань, інтерпретації їх результатів [1].

Розглянемо деякі з художніх технік, що вчитель може ефективно використовувати з учнями.

Однією з живописних технік є клуазонізм (з франц. перегородка). Її сутність полягає у поділі площини картини темною широкою контурною лінією, як на вітражах свинцевою перегородкою, що заповнюють локальними

кольорами.

Завдання. Візьміть за основу малюнка простий об'єкт: тюльпан, підсніжник, троянду, дерево, павича тощо. Обведіть його темним контуром (фіолетовим, синім, карміновим, коричневим, зеленим). Заповніть локальним кольором площини об'єктів між контурами та трохи розмийте темний абрис.

Звичайно, цікавим фактом для студентів став аналіз стилістичних особливостей живопису. Художники використовували імпріматуру, щоб досягти ідеальних теплих або холодних тонів основної прописки.

Завдання. Для прикладу оберіть полотна малих голландців, митців епохи Відродження, Барокко. Порівняйте та спробуйте визначити, на яких з обраних картин використаний ефект одношарової імпріматури, а на яких багатшарова? Яка імпріматура (холодна чи тепла) покладена в основу розглянутих Вами полотен? Аргументуйте свою думку. Поекспериментуйте у техніці акварель з ультрамариновою, умбровою, сієною імпріматурами.

Пастозна техніка живопису або «*impasto*» характеризується густим, щільним мазком, які утворюють створюють фактурний ефект рельєфу. Пастозні мазки дозволяють зберегти форму, що надають їм пензлі або мастихін. Вона підсилює відчуття матеріальності зображених об'єктів.

Завдання. Роздивіться натюрморт Ван Гога «Соняшники» та намалуйте натюрморт з квітів. Для цього використайте пелюстки квітів, промастіть їх клеєм ПВА, а потім допишіть гуашами.

У XVII столітті широкого розповсюдження набула техніка гризайль в розписах інтер'єрів. Вона призначена імітувати скульптурний рельєф.

Завдання. Використайте монохромний живопис для зображення білих предметів. Дослідіть, як змінюється тон білого предмету на дальньому плані. Знайдіть спільні та відмінні особливості рельєфного зображення з площинним виконанням у техніці гризайль.

Пуантилізм – напрям живопису неоімпресіонізму, в якому зображення створювалося завдяки роздільним чітким мазкам у вигляді точок або дрібних квадратів. Змішування кольорів відбувається на стадії сприймання картини

глядачем. Найвідоміші митці цього напрямку живопису вважаються Жорж Сьора, Поль Сіньяк, Анрі Матіс, Каміль Піссарро, Микола Мещеряков.

Завдання. Намалуйте натюрморт або пейзаж в техніці пуантилізму (маркер, вушна паличка). Керуйтеся роботами неоімпресіоністів.

Сфумато (від італійського – затушований, той, що зникає, як дим). У живопису цей прийом дозволяє передати повітряний простір довкола предметів, пом'якшення контурів фігур. Леонардо да Вінчі користувався сфумато для об'єднання різних частин композицій світло-повітряним середовищем.

Завдання. «Оживіть» прекрасну незнайомку на знаменитій картині Леонардо да Вінчі «Джоконда або Мона Ліза». Змінюйте положення рук. Зафіксуйте в самосвітлинні різні ракурси «оживлення», а потім порівняйте їх. В Інтернеті пошукайте цікаві факти про створення полотна «Мона Ліза». Проведіть творчий вечір присвячений цій картині та у диспуті обговоріть різні гіпотези її виникнення.

Цікавим є *завдання* «Ювелір природи», яке створюється завдяки ленд-арту – мистецтву землеробства. З цією метою листя різних порід дерев скручуйте, накладайте один на одне та створіть натюрморти, пейзажі, портрети.

Техніка амбалаж (з франц. «упаковувати») стає доступною у *завданні* з розробки ескізів дизайну упаковки для пляшок, стільців, машин, величезних будинків, островів тощо.

Поряд з ознайомленням із художніми техніками, майбутні вчителі образотворчого мистецтва мають оволодіти методичними прийомами евристичних завдань, які далі розкриваються на прикладах.

Завдання. Розгляньте і проаналізуйте полотна художників Якоба ван Рейдала «Дорога, яка в'ється між деревами до віддаленого котеджу», Жюля Дюпре «Дуби в Фонтенбло» та Мілле Жана-Франсуа «Копиці сіна», А. Калама «Пейзаж з дубами», серії картин Клода Моне «Копиці сіна», «Вокзал Сен-Лазар», «Мост Чарінг-Кросс», «Тополі», «Руанський собор».

Порівняйте твори Моне та Мілле, Дюпре, Калама та Рейсдала. Знайдіть спільне в їх зображеннях. Пошукайте у різних джерелах символіку дуба в образотворчому мистецтві.

Практика підтверджує, що і вчителям, і учням цікаво експериментувати, розширюючи межі свого знання і емоційного досвіду.

Список використаної літератури

1. Рагозіна В. В., Руденко І. В. Система творчих завдань на уроках мистецтва у 1-му класі. За програмою інтегрованого курсу «Мистецтво» : навч.-метод. посіб. / В. В. Рагозіна, І. В. Руденко. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. – 80 с.
2. Руденко І. В. Виховний потенціал художніх технік у навчанні майбутніх вчителів образотворчого мистецтва / І. В. Руденко // Розвиток виховної роботи у сучасному вищому навчальному закладі : змістовні домінанти та тенденції : зб. матеріалів Всеукраїнської наук.-прак. конф. (Харків, 22 листоп. 2016 р.) [за заг. ред. Г. Ф. Понамарьової]. – Харків : ФОП Петров В. В., 2016. – С. 174–177.
3. Shevniuk Olena. Specific Methods of Teaching Fine Arts in Higher Educational Institutions / Olena Shevniuk // *Pedagogika Przedszkola i Wczesnoszkolna*. – Vol. 3. – #1 (5). – Krakow : Wydawnictwo naukowe uniwersytetu pedagogicznego, 2015. – P. 7–14.